

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Dubium III. De præcepto eleemosynæ seu misericordiæ corporalis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42634

mortaliter non salutando, quando ex circumstantiis colligitur omitti ex odio, inimicitia vel vindicta; quod si tantum fit ostensio justis doloris vel fastus aliquis aut aliud simile, non videtur fore mortale, uti innuit *Tamb. n. 16.*, & docet *Spor. n. 32.* Res tamen periculosa est, quia facile subest spiritus odii vel vindictæ.

192 §. 5. Si allocutio vel ostensio benevolentia non sit debita, & tamen prævideas ex illa futurum, ut inimicus odium deponat, teneris alloqui, si sine multa animi difficultate possis: si autem notabilem difficultatem patereris, non teneris, quia bonum speciale proximi, quale tunc est depositio odii, tenemur quidem ex Charitate curare cum aliquo, non tamen cum magno incommodo, *Suar. Con. Castrop. Tamb. Burgh. cent. 2. cas. 66.*

193 §. 6. Ad declarandum magis præceptum diligendi inimicos, infert *Petr. March. t. 2. t. 2. t. 4. f. 2. q. 1. §. 4.* quicumque non impedit injustum damnum grave sui inimici, quando absque aliquo alicujus momenti detrimento impedire potest, peccat mortaliter, quia re ipsa ostendit se odium habere, quod mortale est, ubi materia est gravis.

DUBIUM III.

De Præcepto Eleemosynæ seu misericordie corporalis.

194 » Suppono I. Hujus præcepti obligationem naturali ex duplici capite, I. Ex necessitate proximi »egentis. 2. Ex persona possidentis bona, vel necessaria; vel superflua.

Sup-

Suppono II. Triplicem dari necessitatem^{195.}
 proximi, 1. Dicitur extrema, ex qua egenti im-
 minet periculum vitæ, vel etiam gravis & diu-
 turni morbi, secundum *Dian. p. 5. t. 8. R. 1. 2.*
 Gravis, ex qua imminet periculum gravis mali,
 ut captivitatis, infamiae, gravis jacturae bono-
 rum, vel statûs; unde fiat, ut difficulter se possit
 sustentare: v. g. si non possit vivere secundum
 suum statum, vel si nobilis cogatur alteri famu-
 lari; vel artifex, aut vir honestus, mendicare. 3.
 Dicitur communis, quâ laborant mendici tri-
 viales. *Lay. lib. 3. tr. 2. cap. 6.*

Suppono III. Bona necessaria, & superflua¹⁹⁹
 dici, vel respectu vitæ sive naturæ, vel respectu
 statûs, vel decentis conditionis personæ: quo-
 modo seculares rarò putant se habere super-
 flua, ut docet *Lay. & Nav. man. c. 24.* Nam quæ
 sunt necessaria, ad alendos liberos, famulos, ho-
 nestas donationes, convivias, hospitum tractati-
 onem (qualia tamen non sunt quæ ad quem-
 cunque fastum & pompam quisque sibi requi-
 rit) spectatis etiam communibus eventibus, hæ-
 redibus, necessitate futurâ, &c. non sunt super-
 flua.

Resp. I. Nemo tenetur dare eleemosynam
 ex bonis sibi ad vitam necessariis, nisi esset per-
 sona talis, ex qua penderet salus Reip. *Est com-
 munis.* Et ratio patet ex ordine charitatis.

Resp. II. Probabile est, ex superfluis naturæ^{200.}
 & statui, teneri aliquem, etiam in gravi necessi-
 tate, succurrere proximo, si probabiliter putet
 alium non subventurum: idque ut *Azor to. 2. p.*
2. lib. 12. cap. 7. Sylv. & Fumus volunt, sub mor-
 tali, contra *Medinam*, qui vult esse tantum con-
 fili.

filii,

filii. Ratio, quia cum in Scriptura frequenter
damnentur homines ob neglecta opera miseri-
cordiæ, hæc non sunt restringenda ad extre-
mam & raram necessitatem. *v. Laym. l. c.*

201.

Resp. III. Proximo in extrema necessitate
teneris succurrere ordinariè, ex bonis etiam ali-
quo modo ad statum necessariis. *Suar. Lay. ex*

207.

communi. Satisfacis tamen probabiliter, si des-
cum onere restituendi, quando erit ditior. *Vasq.*
&c. contra Suar. Kon. &c. v. Dian. p. 5. t. 8. R. 5.

Addo, *ordinariè*, quia si majus damnum æsti-
maretur, te excidere tuo statu, quàm mors
pauperis, non tenereris, *Azor l. c.*

Resp. IV. Probabile est, quòd proximo in gra-
vi necessitate constituto quisque teneatur sub-
venire, cum modico detrimento proprii statûs:
quia parvo suo incommodo tenetur magnum
incommodum proximi impedire. *Lay. l. c. ex D.*
Thom. Bon. to. 2. d. 3. q. 4. p. 6. Ex dictis collige:

I. Homines privati non tenentur inquirere
pauperes, *Vasq. &c.* si tamen dubitent de extre-
ma alicujus indigentia, tenentur inquirere ve-
ritatem. *Sanch. Dian. p. 5. t. 6. Ref. 39.*

II. Nemo tenetur magnam vim pecuniæ da-
re pauperi, ad pretiosissimam medicinam e-
mendam, vitæ servandæ necessariam, vel ad
redimendum à periculo mortis. *Sa & Kon.*
disp. 27. d. 8. n. 135. Et ratio patet ex dictis.

III. Si proximus tantùm egeat usu rei, satis
est illam accommodare, v. g. si ab hostibus spo-
liato vestem commodes, vel vulnerato equum,
donec domum revertatur. *Laym. Bon. l. c.*

Resp. V. In communibus pauperum necessi-
tatibus tenetur aliquando dare eleemosynam,
qui

qui habet bona naturæ & statui superflua. Ita²²
 communiter; *D. Tho. Suar. hic disp. 7. sect. 3. n. 7.*²²
*Bellar. contra Navar. & Vasq. qui negant teneri.*²²
 Ratio est, tum quia quisque tenetur diligere²²
 proximum sicut seipsum: tum, quia alioqui²²
 pauperes isti inciderent in necessitatem gra-²²
 vem. Videtur tamen hæc obligatio tantum esse²²
 sub veniali, ut rectè *Medina*: idque si nulla sit²²
 justa causa negandi; aliàs sub nullo. *v. Laym. Bon.*²²
*l. c. Unde resolvuntur Casus sequentes:*²²

I. Pauperibus trivialibus, etsi ex nuditate,²²
 morbo, &c. videantur ostendere signa extremæ²²
 necessitatis, rarò quis tenetur ex præcepto sub-²²
 venire, etiam de superfluis, tum quia ferè ad²²
 movendos spectatores ista necessitas exaggera-²²
 tur, tum quia ab aliis juvandi præsumuntur.²²
*Mald. Wiggers, in 2. 2. q. 32. a. 8. n. 32. Dia. p. 5.*²²
*t. 8. R. 17.*²²

II. Si quis dives & abundans diu neget om-²²
 nes eleemosynas, cum proposito dandi me-²²
 liore & commodiore loco ac tempore, vel egen-²²
 tioribus, vel in alium pium usum convertendi,²²
 is non peccat, cum habeat justam causam ne-²²
 gandi: si verò talis, sine rationabili causa, omnes²²
 à se pauperes inhumaniter repelleret, eum dicit²²
*Laym. l. c. versari in malo statu.*²²

III. Nulli omnino quantumvis diviti, omnes²²
 pauperes sine eleemosyna repellenti, facile ne-²²
 ganda est absolutio; cum ob dubium & dissen-²²
 sum DD. de hac obligatione: tum quia vix repe-²²
 ritur, qui causam saltem apparentem non præ-²²
 tendat, si superflua se habere fateatur. *Lay. ibid.*²²

IV. Etsi dicta de eleemosyna danda, intelli-²²
 gantur respectu omnium egentium, etiam pec-²²
 cato-

202

catorum, infidelium, & inimicorum, damnandi
tamen non sunt Magistratus, excludentes à suis
civitatibus, justa de causa, pauperes peregrinos.
Lay. ib. Trul. l. 1. c. 5. d. 10.

V. Religiosis æquè ac aliis pauperibus debentur eleëmofynæ, quia eorum paupertas & necessitas est vera & justa, tametsi voluntariè contracta, cùm voluntas & causa fuerit rationalis & grata Deo. *Lorca, Dian. R. 18.* Aliud est de iis, qui sponte suâ culpabiliter sunt pauperes, ut vagabundi. *ibid. R. 19.*

Resp. VI. Eleëmofyna tantùm facienda est ex bonis propriis, & quorum quis liberam habet administrationem: Potest tamen fieri ex alienis, quando proximus est in extrema (vel etiam secundùm *Less. l. 2. c. 12. dub. 12. n. 71. d. 13. n. 80. & d. 14. n. 84.* in valde gravi) necessitate, & aliunde succurri non potest, tunc enim omnia sunt communia. In communi verò necessitate, licet tantùm cum consensu Domini, tacito vel expresso. *v. S. Th. 2. 2. q. 32. a. 7. Reg. l. 4. n. 286. Fill. Laym. Bonac. l. c. n. 11. Less. l. c. Vnde resolves.*

I. Non licet dare Eleëmofynam ex bonis obnoxiiis restitutioni, v. g. furto ablati, licet tamen ex acquisitis per opus illicitum, sed non cum injustitia, v. g. ex lucro meretricum. Ratio, quia hæc sunt propria; priora non. *Bon. lb.*

II. Pueris, filiis-familias, servis, ancillis, uxori- bus non licet dare eleëmofynam nisi tenuem, in qua parentum, dominorum, & maritorum voluntas præsumitur. Partiales verò casus, in quibus uxor dare potest, v. suo loco, *Præcepto 4. c. 2. d. 4. & 5. Bon. to. 2. d. 3. q. 4. p. 6. Dia. R. 25.* ubi ex

Hurt.

Hurt. notat, si pater nullas det eleëmofynas, posse pro eo dare filium.

III. Tutores & Curatores, & qui habent curam bonorum alienorum, possunt facere modicas eleëmofynas ex bonis, quæ administrant, quales nimirum ipsi facere deberent, quorum sunt. *Vasq. Azor l.c.c. 10. q. 5. Kon. Dian. R. 35.*

A D D E N D A.

Q. 49. *Quenam necessitas corporalis dicatur extrema, gravis vel communis.* R. Ad illa, quæ habet *Busenb. in supp. 2.*, adde seqq.

§. 1. Tum etiam est necessitas extrema, si sit periculum mortis intra tres menses alioquin incurrendæ, uti ait *Ledesm.*, aut secundum *Cajet.*, si sit periculum mortis, quamvis tempus longè distet, & non appareat alia via illi periculo occurrendi: debet autem esse aliqua moralis certitudo, vel saltem, uti volunt *Vasq. Valenc. Nav. Discast. de Just. l. 2. t. 2. d. 9. n. 211. Mayat. 6. d. 6. q. 4. n. 1. Carden. in 1. crisi d. 80. n. 13.*, prudens ac probabilis timor, si non subveniatur, incurrendi mortem, irrationabile enim foret expectari, usque dum quis incidat in periculum proximum mortis; unde *Carden. n. 74.* ait, si probabiliter peribit egenus deficiente hoc levamine, ea necessitas est evidenter extrema. Ad necessitatem extremam reducunt *S. Thom.* aliique cum *Carden. n. 5.* & in 2. crisi d. 9. n. 8. & 17. necessitatem urgentem, quam alii vocant quasi extremam, estque tum, quando adest periculum proximum incidendi in gravissimam calamitatem, sive in malum morti æquivalens; quodnam autem censeatur æquivalere, non potest certâ regulâ
L derer-

determinari, sed spectandæ sunt circumstantiæ, maximè personarum; *Dicast. Castrop.* d. 2. p. 2. n. 1. & *Tamb.* suprâ f. 1. dicunt sufficere mutilationem membri principalis, amissionem sensûs, v. g. oculorum, perpetuum carcerem, infirmitatem perpetuam vel amentiam: addit *Bann.*, si homini pro ratione sui statûs gravissimum esset dedecus mendicare, afferens illi impossibilitatem moralem, eò quòd præligeret mortem: *Lorc. Arr. & Leander à S. Sacram.*, si alicui ratione similis statûs foret ignominia & impossibilitas exercendi artem mechanicam, aut famulandi: item si ob paupertatem esset periculum labendi in peccatum mortale, uti habet *Villal.*, v. g. in filia, quam Parens ob inopiam vellet prostituere: item si quis ob inopiam vellet se occidere, lapsus in tristitiam non voluntariam: imò *Caj. Maj. Villal. Trul. Az. Fill. & Leander* dicunt eos quoque esse in extrema necessitate, qui sunt Catholici apud Turcas captivi, eò quòd sæpe vita aut fides eorum periclitetur, sed id negat *Hurt.*, & ex parte *Carden.*, alioquin, inquit, divites omnes damnarentur non statim mittentes ea, quæ supersunt statui, ad eos redimendos. Denique dicemus l. 3. p. 2. n. 1146. gravem necessitatem Reip: communiter æquivalere necessitati extremæ particularium.

196 §. 2. Necessitas gravis universaliter dicitur, quando quis ex defectu rerum necessariorum est in periculo incidendi in miseriam magnam, quæ reddat vitam notabiliter molestam, uti esset illi, qui è statu comodo delapsus cogeretur victitare solo pane & oleribus; qui ita esset nudus, ut vel illi inde esset ignominia magna, vel præ
fri-

frigore impenderet periculum gravis morbi; cui spectatâ valetudinē & viribus esset nimis molestum semper super pavimento aut tabula dormire; qui duram subit captivitatem, qui diuturno tempore detinetur in carcere nimis molesto.

§. 3. Necessitas communis est, quando est aliquod incommodum in necessariis ad vitam & statum, ita tamen, ut non reddat vitam nimis miseram vel molestam juxta statum patientis; & in tali necessitate sunt plerique pauperes ostentim mendicantes. 197

Q. 50. Quid ad propositionem hęc damnatam sit addendum. R. Propositio 12. ab Innoc. XI. damnata sic habet, *Vix in secularibus invenies, etiam in Regibus, superfluum statui, & ita vix aliquis tenetur ad eleemosynam, quando tenetur tantum ex superfluis statui.* Circa hanc damnationem notanda sunt seqq.; 198

§. 1. Dubium est, quid dicatur superfluum statui: *Cajet. Nav. & Vasq.* putârunt hoc solum esse superfluum, quod non requiritur ad statum, neque præsentem servandum neque futurum obtinendum, quem quis licitè & dignè potest quærere: sed hæc sententia rejicienda est, alioquin vix unquam ulli homini esset superfluum ad statum, quia quisque licitè potest quærere meliorem statum, & eo etiam plerumque dignus esset, hinc vix unquam homo obligaretur ad ullam eleemosynam etiam in gravi necessitate proximi, uti advertit *Carden.* in 2. crisi. d. 9. n. 19.; quod hęc videtur damnari. Alii dicunt illud esse superfluum, quod necessarium non est ad statum neque præsentem neque futurum, quem

aliquis probabiliter & proximè sperat ; & hæc sententia probabilis est : Alii plures cum *Arsdek.* de prob: Opin. q. 6. dicunt hoc esse superfluum ; quod ad statum præsentem satis commodè ducendum non est necessarium, nullâ statûs futuri habitâ ratione. In his duabus ultimis acceptionibus patet multos esse, saltem tempore pacis, quibus sunt superflua, multæ enim sunt familiæ non potentes prudenter spem habere brevî altiùs emergendi, & quæ de facto plûs habent, quàm necesse sit ad statum illum servandum, & hos dicimus habere superflua, ac teneri ad eleemosynas, ex quo patet falsitas propositionis damnatæ : Ad hæc confirmanda facit auctoritas *S. Aug.* de 10: chordis c. 12. Tom. 9. magna excusatio! filiis meis servo : videamus ; servat tibi pater tuus, serva tu filiis tuis, filii tui filiis suis, & sic per omnes, & nullus facturus est præcepta Dei &c: palliare se volunt nomine pietatis & dealbare, ut quasi propter filios videantur servare homines, quod propter avaritiam servant.

200 §. 2. Plures docuerunt, quòd extra necessitatem extremam non fit, vel tantùm sub veniali fit obligatio dandi eleemosynam ex superfluis, uti refert *Moya* t. 6. d. 6. q. 4. §. 4., sed *S. Thom.* aliique communiter rectè contradicunt, ideoque etiam *Suar.* dicit horum opinionem esse practicè improbabilem nec securam in conscientia, probatque fusè *Carden.* in 1. crisi d. 20. à n. 9. Divites sub mortali obligari subvenire pauperi graviter indigenti, saltem ex illis, quæ statui sunt superflua.

201 §. 3. Si privatus extremè periclitetur de vita ob causam extrinsecam justam, v. g. quia morti
justè

justè adjudicatus est , nihil teneris pro ejus vita conservanda expendere , quia ob bonum Reipublicæ talis mors infertur , & ipsemet non obligatur se liberare , ergo nec alii : Si autem fit in extrema necessitate ob aliam causam , v. g. ratione morbi , teneris etiam aliqua statui tuo convenientia expendere , ut ei succurras , ita *Con. & Tamb. in Dec. l. 5. c. 1. §. 1. n. 9.* contra aliquos apud *Moyam §. 5.* , qui dixerunt non esse obligationem etiam in extrema necessitate dandi ex necessariis ad statum , quam sententiam vocat *Bannez inhumanam* , *Valent. Granad. & Hurt.* improbabilem : Manet tamen dubium , an teneris , si per hoc è statu tuo caderes , nam te in his circumstantiis non teneri , docent Auctores gravissimi , quorum sententiam *Moya* sequitur , vocans probabilissimam , sicuti enim non teneris pro vita tua conservanda subire conditionem durissimam , ita multò minùs pro aliena , durissimum autem est omnino dejecti de suo statu. *Nec obstat* , quòd vita proximi sit nobilior quàm bona tua temporalia , nam si argumentum illud valet , teneberis pro vita proximi permittere tibi abscindi brachium , quod nemo dicet : hinc *Castrop. d. 2. p. 2. n. 6. & Tamb. n. 10.* absolutè dicunt , te non teneri expendere ea , quibus expensis notabiliter à statu tuo caderes , uti si ex nobili fieres opifex , ex opifice mendicus , quia nec sic tenereris vitam tuam conservare , talia enim damna subire æquiparatur morti. Addunt *Con. Castrop. & Tamb.* neminem obligari pro vita alterius expendere magnam summam , v. g. ter mille aureos , et-

iam si non ideo excideret ex suo statu, tum quia Charitas jubet succurrere mediis ordinariis & communibus tantum, non autem extraordinariis, tum etiam, quia illæ expensæ in morali æstimatione & quò ad utilitatem Reipublicæ pretiosiores sunt quàm vita hominis privati. Vide dicenda l. 3. p. 1. n. 953. Probabiliter tamen putat *Tamb.* n. 11. Patrem teneri pro filio, vel filium pro Patre gravem & extraordinariam summam expendere, non ex necessariis, sed ex superfluis, aut etiam ex convenientibus suo statui, inter hos enim est major conjunctio, unde & videtur esse strictior obligatio, quia tamen ex illa sententia sequeretur, quòd aliquis etiam pro vita sua teneretur tantumdem expendere, v. g. in medicinam extraordinariam, hinc putat *Tamb.* oppositam sententiam etiam esse probabilem, nempe quòd nunquam sit obligatio ita extraordinario modo sibi vel alteri succurrendi.

302 §. 4. *Macarius Havermans* in *Epist. Apol. c. 4. n. 91.* sic accusat *Busenb.* in hac materia: *Alias laxitates circa illud præceptum in particulari referre non est necesse, cum omnes sufficienter includantur in enormi illa doctrina, quam tradit Herm: Busenb: in suo libello vulgo noto. Ut accusationi respondeatur, tantum legendus est Busenbaum, qui solum dicit non facile negandam absolutionem alicui diviti, qui communibus pauperibus negat eleemosynas, in quo nihil est dignum reprehensione: Et quamvis Societatis Auctores communiter doceant divites teneri in communi necessitate dare eleemosynas ex superfluis, uti*
osten-

ostendit *Pollenter* super propositiones ab *Innoc. XI.* damnatas à n. 402., hanc tamen obligationem negant alij Viri gravissimi, *Sylv. Alens. Arm. Palud. Gabr. S. Anton. Sor. Nav.* uterque. *Molf. Fernand. Victor. J. Medin. Covar.*, quos refert & sequitur *Diana* p. 2. t. 15. R. 32. & t. 16. R. 26., pluribus firmans eam sententiam p. 5. t. 8. R. 17. *Mald. Doctor Lovaniensis* 2. 2. q. 32. a. 6. d. 4. ait, *probabilius est, in communi necessitate pauperum non teneri divitem sub mortali ulli in particulari determinate aut etiam in confuso alicui dare eleemosynam.* *Molanus* etiam *Lovaniensis Doctor in Th. pract. t. 2. c. 5. n. 46.* dixit, se non aufurum condemnare: Unde malè hic doctrina *Busenb.* dicitur enormis, uti & *Laym.*, quem ob eandem causam culpat *Sinnichius*, sed rectè defendit *Guilielmus le Maire* in *Stat. f. 1. c. 10. §. 3.*, neuter enim dicit absolutè dandam absolutionem tali, sed volunt attendi, an fortè pœnitens non habeat causam negandi tales eleemosynas, aut excusationem non afferat justam, & an profit ei absolutionem negare.

§. 5. *Cajet.* aliique cum *Gonet* in *disc. de prob.* 203
n. 152. docent solam superfluitatem esse sufficientem radicem & quasi rationem formalem, unde oriatur obligatio dandi eleemosynam, indeque inferunt, quoties dives habet superflua ad statum, hoc ipso statim sub mortali teneri ad dandam etiam in communibus necessitatibus eleemosynam. Hæc sententia communiter rejicitur ab aliis, quos citat & sequitur *Carden.* in 2. crisi. d. 9. n. 13., quia si illa obligatio præcisè oritur ex superfluitate, ergo etiam necessitate

omni proximi cessante manebit obligatio, quia manebit superfluitas, hoc autem nemo dicet, quia ubi non est necessitas, non potest esse elemosyna: Unde manet probabilis opinio communis, inquit *Carden.*: n. 15, quòd dives non teneatur sub mortali ad danda superflua statui, nisi fit gravis necessitas.

204 *Q. 51. An etiam peccet contra justitiam, qui pauperi extreme indigenti non dat elemosynam. R.*
De hoc sunt tres sententiæ:

Prima, quæ est communior, absolutè negat: hanc tenent AA triginta & plures apud *Carden.*: in 1. crisi d: 20. n. 76., qui in divite agnoscunt tantùm obligationem ex Charitate, dicuntque bona tunc fieri communia, non quoad dominium sed quò ad usum: Ratio potest esse, quia tum fit elemosyna, ubi autem est elemosyna, non est justitia: Deinde aliàs sequeretur, quòd dives negans illa, postea teneretur ad restitutionem, & ad damna secuta compensanda:

205 *Secunda*, absolutè affirmat: hanc tenet *Pet. Hurt.*: citans alios sex & sequitur *Carden.*: Rationem dant, quia ex mente *SS. Patrum*, quos refert *Carden.*: Deus bona dedit divitibus sub eo onere, ut in necessitate dispensent egenis, ergo ex hoc contractu innominato, *do, ut des vel do, ut facias*, tenentur divites ea bona sic elargiri indigentibus, ergo tenentur ex justitia: Deinde non dare sic egenti est homicidium, uti asserunt *SS. Patres*, omne autem homicidium est contra Justitiam, ergo. Ad rationes oppositas dicunt, titulum Charitatis esse compossibilem
cum

cum titulo justitiæ, sicuti si debeam centum, & incidas in paupertatem, solvens centum satisfacio titulo Charitatis & Justitiæ: nec ideo debetur restitutio, si transierit necessitas, quia debitum erat tantum pro circumstantiis necessitatis, & quasi conditionale, ergo desinente necessitate desinit; admittit tamen *Hurt.*, si negans elemosynam præviderit damna, obligari compensare.

Tertia distinguit cum *Lugo* de Justi. d. 16. n. 206
142. & 153. & *Tamb.* in Dec. l. 8. t. 2. c. 6. §. 2. n. 5. & 6., hi dicunt in extremè indigo esse verum jus justitiæ ad ea bona arripienda, quamvis in possidente non sit obligatio justitiæ ad ea danda, sicuti ante divisionem bonorum quisque habebat jus ea sibi acquirendi, quamvis nullus teneretur ea tradere, nam sicuti si res aliqua sit communis, Petrus ante illius occupationem non habet jus Justitiæ, quo alii obligentur eam ipsi tradere, ita etiam extremè pauper non habet jus justitiæ impediens alios, ne eâ re utantur, vel cogens eos ad eam offerendam, sed tantum habet titulum, ut eam occupatione possit facere suam; Quod autem jus accipiendi in uno & obligatio succurrendi in altero non necessariò ex eadem virtute procedant, probat *Tamb.* à pari, nam qui vovit elemosynam tibi dare, tenetur ex Religione eam dare, tu tamen non habes jus nec Religionis nec Justitiæ eam arripiendi: Addit *Tamb.* n. 8. obligationem Divitis, ut non impediatur pauperem ab occupatione rei, esse ex Justitia, quia cum omnia sint communia pro ista necessitate, pauper habet jus, ut non impediatur saltem in usu, hinc infert *Tamb.* n. 9., si dives

non offerat extremè indigenti , non obligari ad
damna secuta , si fortè hic fame moriatur , &
Uxor cum prolibus destituatur alimentis , quia
non offerendo peccavit tantùm contra charita-
tem ; si autem vi impediatur eum à sumendo , vel si
cibum à paupere jam occupatum vi recipiat , te-
nebitur ad damna , quia peccavit contra Justi-
tiam.

207 *Q. 52. An sit obligatio gratis dandi extremè indi-
genti. R.* Si alibi habet aut alio tempore habebit
bona, v. g. per hæreditatem vel laborem pro-
prium, docent *S. Thom. Suar. Valen.* alique com-
muniter cum *Dicast. de Just: l. 2. t. 2. d. 9. n. 228.*
non teneri dare gratis , licèt enim sit pauper re ,
tamen non est pauper spe ; sed si supponamus
esse pauperem re & spe, id est, neque nunc ha-
bere nec probabiliter posthac habiturum ali-
quid , adhuc docent *Hadri. Covarr. Vasq. Less.*
Lug. de Just: d. 16. à n. 167. satis esse , si det mu-
tuò, sub conditione, si fortè ad meliorem for-
tem redeat , quam sententiam *Dicast:* vocat prob-
abilem ; & ratio est , quia sic succurritur neces-
sitati : è contrà *S. Thom. Fill: Con.* & alii cum *Burg:*
cent. 1. cas: 89: probabiliùs dicunt teneri dare
gratis ; quam sententiam *Val:* dicit esse tam cer-
tam , quàm certum est dari præceptum eleemo-
synæ , hinc *Bann:* oppositam sententiam appel-
lat falsissimam , sed omissis censuris probatur
sententia nostra, nam tum urget præceptum ele-
mosynæ , quæ non est sine donatione ; deinde
quia sic simpliciter non levaretur necessitas pau-
peris , sed una mutaretur in aliam. Videri potest
Dicast: suprà.

Quo

Quo ordine fit subveniendum in extrema vel communi necessitate sanguine junctorum, dicitur l. 3. p. 1. à n. 719 & 731.

DUBIUM IV.

De misericordia spiritali, seu præcepto correptionis fraternæ.

Correptio fraternæ, est admonitio, quâ quis²⁰⁸ proximum conatur revocare à peccato: De qua certum est, præceptam esse jure tum naturali, quo membra unius corporis se mutuò juvare tenentur; tum divino positivo: *Matth. 18. Si peccaverit in te frater tuus, corripe ipsum. Bec. 2. 2. c. 21. Laym. c. 7. Fill. Bon. p. 7.* Quæritur autem, quæ sit ejus materia, quos & quomodo obliget.

Resp. I. Omne mortale peccatum proximi per se est sufficiens materia, ut hoc præceptum obliget sub mortali. *Ita communiter.* Et ratio est, quia cum vitam spiritualem proximi tollat, sufficientem necessitatem correptionis inducit. Dixi 1. *omne mortale*: quia etsi etiam veniale sit materia correptionis, non tamen graviter obligans; nec nisi facillimè possis. Dixi 2. *per se*: quia si quis ob timorem, verecundiam, pusillanimitatem, putet se non ita strictè obligatum, vel minùs esse idoneum ad corripiendum, videtur tantùm peccare venialiter. *Vid. S. Thom. 2. 2. q. 23. a. 2. & cæteros supra cit.*

Resp. II. Præceptum hoc obligat concurrentibus his circumstantiis: 1. Si certò tibi constet de peccato proximi: indagare enim tenetur so-

lus